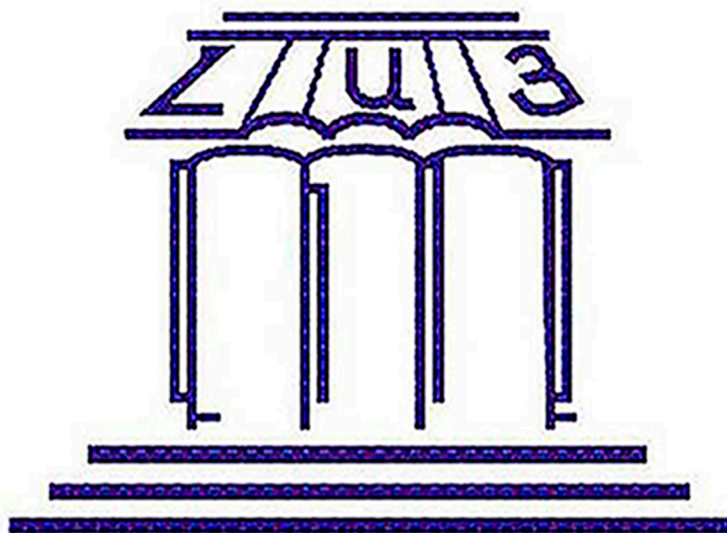




Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository



Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

331/322

332 = 1927

ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՅԵՐԿՐՆԵՐԻ ՄԻՍՅԵՔԻ

092

915

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐՔ

ՀԱՅԳՈՒԳՐԱՅԻ ԱՌԱՋԻՆ ՏԳԱՐԱՆ

Հ. Ս. Խ. Հ.

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐՔ

Հաստատված է Հ. Ս. Խ. Հ. Կենտ-
րոնական Գործադիր Կոմիտեյի կողմից:
1924 թ. մայիսի 11-ին

Մ Ա Ս Ն 1

Պետական առանձնաբուժության հիմնական անելիքները յեզ Հոգա-
գործության ժողովրդական Կոմիտեի պարտականությունները նրանց
իրազորման նկատմամբ:

Հոդ. 1.— Պետական Անասնաբուժության հիմնական անելիք-
ներն են.

ա) ընտանի կենդանիների վարակիչ և համաճարակ հիվանդու-
թյունների առաջն առնելու և նրանց վերջ տալու համար միջոցներ
կազմակերպելն ու կիրարկելը.

բ) անասնաբուժական սանիտարական հսկողության կազմա-
կերպությունը.

գ) բնակչության անասնաբուժական ոգնության կազմակեր-
պությունը.

դ) ժողովրդական առողջապահությունը մարդկանց և կենդա-
նիների ընդհանուր վարակիչ և պարազիտար հիվանդությունների
հանդեպ:

Հոդ. 2.— 1-ին հոդվածում հիշատակված անելիքներն իրա-
դրվելու համար Հոգադործության ժողովրդական Կոմիտեի ատին
անասնաբուժական գործի վերաբերմամբ հանձնարարվում է.

1. անասնաբուժական բոլոր ձեռնարկելիք միջոցների ընդհա-
նուր ծրագրի մշակությունն ու նրա կիրարկության ղեկավարու-
թյունը.

2. Հ. Ս. Խ. Հ. սահմանների պաշտպանությունը կենդանիների
վարակիչ և համաճարակ հիվանդություններից և հարկ լեղած դեպ-
քերում թե պետական և թե ներքին սահմանների վրա պաշտպա-
նության արդելություններ ստեղծելը.

Պատ. 4542

Գրառ. 324 բ.

Տիրած 1500



915-497

3. կենդանիների վարակիչ և համաճարակ հիվանդութիւնների դեմ մաքրանելու միջոցներ կազմակերպելը.

4. անասնաբուժական-սանիտարական հսկողութեան ընդհանուր զեկավարութիւնն ու կազմակերպութիւնը սպանդանոցներում, սպանդավայրերում, սառցարաններում և մսամթերքների այլ պահեստներում, այդ մթերքների տեւորի և մշակութեան տեղերում, անասունների բոլոր հավաքավայրերում և վաճառատեղերում, այն բոլոր տեղերում ու հիմնարկութիւններում, վորտեղ հում անասնամթերքներ են մշակվում և ոգտագործվում, այլ և նրանց վաճառատեղերում, նմանապես և բոլոր պետական, կոոպերատիվ և մասնավոր հիմնարկութիւններում ու ձեռնարկութիւններում, վորոնց վերաբերմամբ մշտական անասնաբուժական հսկողութիւնն է նախատեսված սույն Կանոնադրքով (հոդ. 12, կ. «բ»).

5. անասնաբուժական գործի ընդհանուր զեկավարութիւնը և անասնաբուժական շրջաններում բուժաբաններ, ամբուլատորիաներ ու բուժակային կայաններ կազմակերպելը, այլ և բնակչութեանը տներում անասնաբուժական ոգնութիւնն հասցնելը.

6. անասնաբուժական-կրթական գործնէյութեան զեկավարութիւնը և նրա կազմակերպութիւնը.

7. անասնաբուժական-սանիտարական անցակայանների ընդհանուր ցանց սահմանելը սովորական, չերկաթուղային և ջրային ճանապարհներով անասունների և հում անասնամթերքների տեղափոխութեան վրա հսկելու համար.

8. անասնաբուժական շրջանների ցանցի կազմակերպութիւնը.

9. անասնաբուժական ձեռնարկելիք միջոցների վերաբերյալ որինազծեր մշակելն ու անցկացնելը.

10. Մասնակցութիւնն Անդրկովկասյան և դաշնակից Հանրապետութիւնների խորհրդակցութիւններին և համագումարներին այն բոլոր խնդիրների առթիւ, վորոնք վերաբերում են՝

ա) Հայաստանի Սոցիալիստական Խորհրդային Հանրապետութեան սահմանները հարեան Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութիւններից կենդանիների համաճարակ հիվանդութիւնների մուտքից պաշտպանելուն:

բ) Հ. Ս. Խ. Հ. սահմաններից հարեան Սոցիալիստական Խորհրդային Հանրապետութիւններն արտահանվող և նույն Հանրապետութիւններից Հ. Ս. Խ. Հ. ներմուծվող կենդանիների և հում ա-

նասնամթերքների անասնաբուժական-սանիտարական անվտանգութիւնն ապահովելուն և

դ) կենդանիների և հում անասնամթերքների առևտրին:

11. Մասնակցութիւնն այնպիսի ձեռնարկութիւններին մեջ, վորոնց նպատակն է անասնաբուժական կրթութեան կանոնավոր կազմակերպութիւնը և աջակցութիւնն նրա զարգացմանը.

12. մասնակցութիւնն ընտանի կենդանիների ստակելուց պետական ապահովագրութեան հիմունքների մշակութեան մեջ.

13. անասնաբուժական վիճակագրութեան կազմակերպութիւնը և ամբողջ անասնաբուժական անձնական կազմի հաշվառութիւնը.

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Անասնաբուժական անձնական կազմի հատուկ հաշվառութիւնը կատարում է Ռազմական Կոմիտէի տար:

14. պետական փորձաքննութեան կազմակերպութիւնը անասնաբուժական խնդիրների նկատմամբ.

15. անասնաբուժական դիտական հետազոտութիւնների և գիտական-գործնական ինստիտուտների, բարոյատեղիաների և գիւղատնտիսական կարիներաների ցանցի կազմակերպութիւնն ու զարգացումն.

16. մասնակցութիւնն Կարմիր Բանակի անասնաբուժական-սանիտարական մասի կանոնավոր կազմակերպութեան հետ կապված խնդիրների մշակութեան մեջ:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— 1. «ՀՍԽՀ Հողագործութեան Ժողովրդական Կոմիտէի» տարիատն իրավունք է վերապահվում մյուս Սոցիալիստական Խորհրդային Հանրապետութիւնների Հողագործութեան Ժողովրդական Կոմիտէի տնի հետ համաձայնութեան գալով, հանձնարարելու նրանցից մեկին մասնակցել Խ. Ս. Հ. Մ. գիւղական գերատեսչութեան հետ միասին գիւղական անասնաբուժական—սանիտարական մասի խնդիրների մշակութեանը:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— 2. Հողագործութեան Ժողովրդական Կոմիտէի տնի վորոշումները կենդանիների համաճարակի դեմ մաքրանելու վերաբերմամբ պարտադիր են կարիք Բանակի անասնաբուժական մասի համար:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— 3. Այն բոլոր ձեռնարկելիք միջոցները, վորոնց իրագործման համար պահանջվում է Հայաստանի գիւղական և քաղաքացիական անասնաբուժական մարմնների միասնական համերաշխ գործակցութիւնը, գործագրվում են սույն կետում և ժանդարմութիւններում մատչելիութեամբ, գործագրվում են սույն կետում և ժանդարմութիւններում մատչելիութեամբ գերատեսչութիւնների համաձայնութեամբ և պատշաճ զեպքերում նախկին գերատեսչութիւնների հաստատութիւնը Հայաստանի Ժողովրդական Կոմիտէի տնի Խորհրդին:

17. Սահմանված կարգով անասնաբուժական անձնական կազմի

աշխատակոչ հայտարարելը կենդանիների համաճարակների դեմ
Հանրապետության սահմաններում մաքառելու համար.

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ — Կարմիր Բանակի անասնաբուժական անձնակազմ
կազմը կանչվում է կենդանիների համաճարակի դեմ մաքառելու համար
միայն Ռազմական Կոմիտեի համաձայնությամբ և նրա կարգադրու-
թյուններով:

18. հսկողություն այն բոլոր լաբորատորիաների, գործարան-
ների և այլ ձեռնարկությունների վրա, վոր պատրաստում են
պաշտպանող և բուժիչ շիճուկներ, մանրեական, զեղադործական և
անասնաբուժական գործածություն համար այլ պրեպարատներ.

19. վերահսկողություն 18-րդ կետում մատնանշված հիմնա-
կությունների պատրաստած և արտասահմանից բերված պրեպա-
րատների վրա.

20. հսկողություն ազատ գործող անասնաբուժների և բու-
ժակների գործնելություն, այլ և բոլոր բուժարանների, ամբուլա-
տորիաների և անասնաբուժական այլ հիմնարկությունների վրա.

21. բնակավայրերում գործող որենսդրությամբ նախատեսված
անասնաբուժա-սանիտարական հոգաբարձություններ և այլ կազ-
մակերպություններ ստեղծելը ընտանի կենդանիների վարակիչ
և համաճարակ հիվանդությունների առաջն առնելու և նրանց վերջ
տալու համար ձեռք առնվող միջոցների իրագործմանը բնակչու-
թյանը մասնակից անելու նպատակով:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. — Անասնաբուժա — սանիտարական հոգաբար-
ձությունները կազմվում են Հողագործության Ժողովրդական Կոմիտեի ա-
ռի և գավառական Գործադիր Կոմիտեների մասնավոր վորոշումների հի-
ման վրա:

Մ Ա Ս Ն II

Պայման կենդանիների վարակիչ յեվ համաճարակ հիվանդությունների դեմ

Հ Ա Տ Վ Ա Ծ I.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐ.

Հոդ. 3. — Վարակիչ և համաճարակ հիվանդությունների առաջն
առնելու և նրանց վերջ տալու համար սույն հատվածով նախատես-
ված միջոցները տարածվում են ամեն տեսակ ընտանի կենդանիների
և թռչունների վրա:

Հոդ. 4. — Սույն Կանոնադրքով նախատեսված անասնաբու-
ժա-սանիտարական միջոցները ձեռք են առնվում ընտանի կեն-

դանիների և թռչունների հետևյալ վարակիչ և համաճարակ հիվան-
դությունների դեմ. 1—յեղջյուրավոր անասունների ժանտախտի,
2—խոշոր յեղջյուրավոր անասունների համաճարակ թոքատալի,
3—դաբաղի, 4—սիբիրախտի, 5—սիմպտոմատիկ (խշխշան) պա-
լառի, 6—մարդաբուխտի (տուբերկուլոզ), 7—կատաղություն,
8—ընտանի և վայրի կենդանիների համաճարակ տենդախտի և լան-
ջարատախտի (արյունահոս սեպտիցիմիա), 9—խոշոր յեղջյուրավոր
անասունների և ձիերի համաճարակ վիժման, 10—խոշոր յեղջյուրա-
վոր անասունների վարակիչ վազինիտի (կովերի ծնափողի վարա-
կիչ բորբոքում), 11—քոսի, 12—փոշխարների ծաղկի, 13—միա-
կիչ բորբոքում), 14—ձիերի համաճարակ լիմֆանգիտի (աֆ-
ամբակների խլախտ), 15—ձիերի ժանտահարբուխի, 16—ձիերի ին-
ֆլուենցիա և վարակիչ թոքատալի, 17—ձիերի գուգավորման հի-
վանդություն, 18—ձիերի համաճարակ վոդնոդեղալին մենինգիտի
(գլխի և վոդնաշարի ուղեղի թաղանթի համաճարակ բորբոքում),
19—խոզերի կարմիր քամու, 20—խոզերի ժանտախտի, 21—թռ-
չունների խոլերայի, 22—հավերի ժանտախտի, 23—թռչունների
բկուռույցի (ծաղիկ):

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. — Անհրաժեշտության դեպքում սույն Կանոնադր-
քում հիշատակված միջոցները հողագործության Ժողովրդական Կոմիտեի-
տառի կարգադրությամբ կարելի յե տարածել նաև կենդանիների այլ
վարակիչ ու համաճարակ հիվանդությունների և բացի ընտանիներից
նաև այլ կենդանիների վրա:

Հոդ. 5. — Վտանդավորության աստիճանի համեմատ հիվան-
դանալու և հիվանդության տարածվելու տեսակետից կենդանիները
բաժանվում են չեքեք կարգի. ա—վարակիչ հիվանդություններով
հիվանդ, այսինքն՝ վոր տվյալ հիվանդության բացահայտ նշաններն
առնին. բ—հիվանդ լինելու տեսակետից կասկածելի, այսինքն՝ վոր
կասկածել են տալիս տվյալ վարակիչ հիվանդությամբ հիվանդացած
լինելու մասին, բայց բավականաչափ հատկանշական չեն հի-
վանդությունը ճշտիվ վորոշելու համար գ.—վարակված լինելու
կասկածելի, այսպես են համարվում յուրաքանչյուր հիվան-
կողմից կասկածելի, այսպես են համարվում յուրաքանչյուր հիվան-
դության համար սահմանված վորոշ ժամանակի ընթացքում այն
կենդանիները, վորոնց վրա թեև վարակիչ հիվանդության նշան-
ներ դեռ չեն յերևում, բայց վորոնք շփումն են ունեցել հիվանդ
կամ հիվանդացած լինելու կողմից կասկածելի կենդանիների կամ

վարակված առարկաների հետ և առհասարակ գտնվել են այնպիսի պայմաններում, վոր կարող էին վարակվել:

Հ Ա Տ Վ Ա Ս Ի I.

ՎԱՐԱԿԻՉ ՅԵՎ ՀԱՄԱՃԱՐԱԿ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋՆ ԱՌՆԵԼՈՒ ՅԵՎ ՆՐԱՆՑ ՎԵՐՋ ՏԱԼՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ.

Ք Լ ՈՒ Խ I.

Հ. Ս. Խ. Հ. ՈՏԱՐ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ ՎԱՐԱԿԻՉ ՅԵՎ ՀԱՄԱՃԱՐԱԿ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄՈՒՏՔԻ ԱՌԱՋՆ ԱՌՆԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ.

Հոդ. 6.— Ոտար պետություններից կենդանիներ և հում առանձնամթերքներ բերվում են ԽՍՀՄ արտասահմանի համապատասխան ներկայացուցիչների վավերացված վկայականներով, նրանց առանձնաբուժական սանիտարական ապահովության մասին, նոր պիտի տան այն յերկրի կառավարական անասնաբուժերը, վորտեղից բերվում են կենդանիներն ու հում անասնամթերքները:

Հոդ. 7.— Կենդանիներն ու հում անասնամթերքները, վոր բերվում են Հ. Ս. Խ. Հ. այն ոտար պետություններից, վորտեղ բուրդովին չկա կամ թույլ է կազմակերպված անասնաբուժական սանիտարական հսկողությունը, կարող են ներմուծվել կենդանիները՝ սահմանի վրա նշանակված կարանտինի ժամանակը լրանալուց հետո, իսկ մթերքները, հատուկ կանոններով սահմանված պայմանները կատարելուց հետո:

Հոդ. 8.— Կենդանիներ, այլ և հում անասնամթերք բերելն ոտար պետություններից թույլ է տրվում միայն Հողագործության ժողովրդական կոմիսարիատի պառչած գերատեսչությանց համաձայնությամբ այդ նպատակով վորոշված սահմանակետերի վրայով և այդ փոխադրության համար սահմանված կանոններով:

Հոդ. 9.— Սահմանն անցնելու կետերի թիվը կարող է ժամանակավորապես սահմանափակվել՝ նաչելով ոտար պետությունների ապահովության աստիճանին կենդանիների վարակիչ հիվանդության տեսակեանք:

Հոդ. 10.— Կենդանիներ, այլ և հում անասնամթերքներ, կեր և այլ այնպիսի առարկաներ ներմուծելը Հ. Ս. Խ. Հ. սահմաններ

ը և նրա միջով անցկացնելը, վոր կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների կողմից վտանգավոր հանդիսացող ոտար պետություններից վարակումը նեշա բերելու աղբյուր կարող են լինել, կարելի չէ արգելել Հողագործության ժողովրդական կոմիսարիատի և ժողովրդական կոմիսարների Խորհրդի համաձայնությամբ սահմանած ժամանակով:

Հոդ. 11.— Ոտար պետություններից վարակիչ հիվանդություններ ներս բերելու հատուկ վտանգ լինելու դեպքում 9 և 10 հոդվածներով նախատեսված միջոցները բացառիկ դեպքերում կարող են ձեռք առնել սահմանակից շրջանների դավադական գործադիր կոմիտեներն, անհապաղ հեռագրով տեղեկացնելով Հողագործության ժողովրդական կոմիսարիատին թե ձեռք առած միջոցների և թե այդ միջոցները ձեռք առնելու պատճառների մասին:

Հոդ. 11. ա) Հողագործության ժողովրդական կոմիսարիատի Առանձնաբուժական վարչությանն և հանձնվում վորոշել թե ինչ միջոցներ պիտի ձեռք առնվեն հարևան Սոցիալիստական Խորհրդային Հանրապետություններից Հայաստանի սահմանները կենդանիների վարակիչ և համաճարակ հիվանդություններ ներս բերելու առաջն առնելու և նրանց վերջ տալու համար, յեթե ծագելու լինեն այլ և սահմանել այդ միջոցներն ի կատար ածելու կարգը և վերահսկողությունն ունենալ նրանց կատարման վրա:

Հոդ. 11. բ) Հարևան Սոցիալիստական Խորհրդային Հանրապետություններից կենդանիները բերելու այլ և հում անասնամթերք ներմուծելու համար Հողագործության ժողովրդական կոմիսարիատը սահմանում է հատուկ կայաններ:

Հոդ. 11. գ) 11 ա. և 11 բ. հոդվածներում մատնանշված միջոցներն ի կատար ածելու կանոնները մշակում է Հողժողկոմատը և հաստատում է Հայաստանի ժողովրդական կոմիսարների Խորհուրդը:

Ք Լ ՈՒ Խ II.

Հ. Ս. Խ. Հ. ՆԵՐՍԸ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՎԱՐԱԿԻՉ ՅԵՎ ՀԱՄԱՃԱՐԱԿ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄՈՒՏՔՆ ԱՌՆԵԼՈՒ ՅԵՎ ՆՐԱՆՑ ՎԵՐՋ ՏԱԼՈՒ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

Հոդ. 12.— Կենդանիների վարակիչ և համաճարակ հիվանդությունների առաջն առնելու և նրանց վերջ տալու նպատակով սահ-

ժանվում է մշտական անասնաբուժական- սանիտարական հսկողութիւնը:

ա) ամեն տեսակ կենդանիների և թռչունների, ինչպէս նաեւ հում անասնամթերքների փոխադրութեան վրա սովորական, յերկաթուղային և ջրային ճանապարհներով:

բ) կենդանիների հավաքավայրերի, այլ և այն տեղերի վրա, ժողովող ստացվում, պահվում, վաճառվում և մշակվում են հում անասնամթերքները, սպանդանոցների և այլ սպանդավայրերի, անասնաբուժական իշխանների, անասունների տոնավաճառների, շուկաների, խաների, փոստի կայանների, կենդանիներ և թռչուններ գիրացնելու տեղերի, ագնիւսների անասունների բուժարանների, կաթնատնտեսական ագարակների և կումիսի գործարանների, ձիաբուժարանների, զուգավորման կայանների, կենդանիների և թռչունների անասնաբուժական ցուցահանդեսների, անասնաբուժարանների, մսի զըննութեան կայանների, սառցարանների, հում անասնամթերքների պահեստների, այդ մթերքները մշակող կաշեգործարանների, վուկրաղացների, սոսնձի գործարանների և այլն, հիվանդ կենդանիներ ու դիակներ ոգտագործող գործարանների, անասունների գերեզմանոցների, դիահատութեան տեղերի, կասկածելի կենդանիների մեկուսացման շենքերի և այլն:

Հոդ. 13.— Կենդանիների և հում անասնամթերքների տեղափոխութեան, նրանց հավաքելու և առևտրի տեղերի, հում անասնամթերքներ պահելու և մշակելու տեղերի (հոդ. 12) հետ կապ ունեցող հիմնարկութիւններ բանալու, կազմակերպելու, անասնաբուժական-սանիտարական պահանջների համաձայն սարքավորելու, պահելու և նրանց գործնելութեան պայմաններն ու կարգը, այլ և հսկողութեան իրագործման կարգը վորոշվում են հատուկ կանոններով ու հրահանգներով, վոր հրատարակվում է Հոդագործութեան ժողովրդական կոմիտարիատը Ներքին Գործերի ժողովրդական կոմիտարիատի հետ միասին, Առողջապահութեան ժողովրդական կոմիտարիատի և այլ շահագրգռված գերատեսչութիւնների համացայնութեամբ:

Հոդ. 14.— Վարակիչ և համաճարակ հիվանդութիւնների առջն առնելու և նրանց վերջ տալու համար կիրարկվում են հետևյալ միջոցները:

1. ցուցակադրութիւն ընտանի կենդանիների և թռչունների

համաճարակ հիվանդութիւնների դեպքերի, վորոնց դեմ սույն Կանոնագրքի 4-րդ հոդվածի համաձայն կանխարգել և վերջ տալու միջոցներ են սահմանվում:

2. կենդանիներին սպանելը, թույլ տալով ապա գործադրել նրանց վորպէս մսացու, հիվանդութիւն չերևան յեկած վայրերում կամ անասնաբուժական հսկողութեան տակ գտնվող սպանդանոցներում ու սպանդավայրերում:

3. կենդանիներին սպանելը, թույլ տալով նրանց դիակները տեղափոխելու մշակութեամբ ոգտագործել կամ թե ալրելով կամ թաղելով:

4. պատվաստումներ նախագդուշական և հարկադրալ, բուժիչ և ախտացուց:

5. հիվանդ և հիվանդացած լինելու կողմից կասկածելի կենդանիներին բժշկելը համապատասխան անասնաբուժի ձեռքով, արգելելով պատշաճ դեպքերում ուրիշներին ալրալիսի բժշկութեամբ զբաղվել:

6. կենդանիների մեկուսացումը (կարանտինի յենթարկելը) անասնաբուժական հսկողութիւն գործադրելով, վորի տակ յեղած ժամանակ կենդանիներն առանձնացած շենքերում կամ տեղերում պիտի պահվեն. այդ ժամանակի ընթացքում արգելվում է կենդանիներին դուրս տանել ընդհանուր արտատեղերը կամ մշուսների հետ ջրելու և առհասարակ մեկուսացրած շենքերից կամ տեղերից դուրս, նրանց մոտ ալլ կենդանիներ կամ կողմակի անձինք թողնել, մսի համար կամ ալլ նպատակներով մորթել առանց համապատասխան անասնաբուժի նախագննութեան ու թույլտվութեան:

7. կենդանիների վրա անասնաբուժական հսկողութիւն ստանալը, վորի տակ յեղած ժամանակ կենդանիները պահվում են սովորական պայմաններում, միայն թե արգելվում է նրանց վաճառելն ու մորթելը մսի համար՝ առանց անասնաբուժի գննութեան ու թույլտվութեան:

8. յեղած կենդանիների, նրանց հավելման և նվազման հաշվառութիւնը, ընդհանուր կամ մասնակի հետազոտութիւնը վարակված կամ անապահով վայրերում:

9. առանց պատշաճ անասնաբուժի թույլտվութեան՝ վարակված տեղից և վարակիչ հիվանդութիւնների կողմից անվստահելի վայրերից դուրսով վարակվող կենդանիները և ալրալիսի կենդանիներին ստացված հում մթերքներ դուրս տանելն արգելել:

10. վարակված կամ անվստահելի վայրի սահմանները այնպիսի կենդանիներ բերելն արգելելը, վոր դուրսով կարող են վարակել յերևան յեկած հիվանդությամբ, այլ և այդպիսի կենդանիներով այնտեղից անցնելը ու նրանց անցկացնելն արգելելը.

11. կենդանիներ անցկացնելու համար կողմնակի ճանապարհներ սահմանելը,

12. խոզ, կատու, շուն, թռչուններ և այլ մանր ընտանի կենդանիներ ազատ դուրս թողնելն արգելելը, վոր թեև դուրսով չեն վարակվում տվյալ հիվանդությամբ, բայց ընդունակ են վարակումը տարածելու.

13. առողջ անասունների արոտի և ջուր խմելու վայրերը փոխելը.

14. տվյալ հիվանդությամբ դուրսով վարակվող կենդանիներին միատեղ արածացնելը, ջրելն ու լողացնելն արգելելը.

15. զուգավորություններն արգելելը.

16. տնտեսություններում կամ անվստահելի վայրերում վարակիչ հիվանդություններ չեղած դեպքում կենդանիների արշունահոս անդամահատություն, ինչպես նաև կրտելն արգելելը առանց պատշաճ անասնաբուժի թույլտվության, չեղբ աչգալիսի գործողությունները կարող են վտանգավոր լինել.

17. հարկ չեղած դեպքում վարակված տնտեսության կենդանիների վրա կապարակնիք ու դրոշմ դնելը, այլ և այս կամ այն գոմն ու շենքը կնքելը.

18. մարդկանց մոտաքը վարակված տնտեսությունները սահմանափակելն ու վարակված կենդանիների և առարկաների հետ շփումն ունեցող անձանց դուրսով վարակվող կենդանիների հետ շփումն ունենալն արգելելը՝ առանց անասնաբուժի ցուցմունքով նախապես ձեռները, փոսները, հագուստը, փոսնամաններն ախտահանելու.

19. վարակված կամ անվստահելի վայրերից առանց պատշաճ անասնաբուժի թույլտվության հում անասնամթերքներ, խոտ և դարման և այլ կեր ու վարակման աղբյուր լինելու ընդունակ առարկաներ դուրս տանելն արգելելը.

20. հիվանդ և վարակիչ հիվանդություններով հիվանդացած լինելու կողմից կասկածելի կենդանիներից ստացված կաթնեղենի և այլ ամեն տեսակ ուտեստի վաճառումն ու նրանցից մարդկանց

համար ուտելիք և կենդանիների կեր պատրաստելն արգելելը, առանց նախապես այդ մթերքներն անվնաս դարձնելու.

21. Պատշաճ դեպքերում հում անասնամթերքները փոխադրելն արգելելը՝ առանց ծրագրելու և ախտահանելու, վոր պահանջվում է այդ առթիվ հրատարակվող հրահանգներով.

22. Հիվանդ ու հիվանդացած լինելու կողմից կասկածելի կենդանիների դիակներն ու կաշին, խուլքին, քակորը ու այլ անպետք մնացորդները հավաքելն ու ապա ալրելը կամ բավականաչափ խոր թաղելը, այլ և լողնչացնելը ամեն տեսակ վարակված առարկաների, վոր չի կարելի մաքրել և ախտահանել.

23. մաքրելն ու ախտահանելը հիվանդ և վարակիչ հիվանդություններով վարակված լինելու կողմից կասկածելի կենդանիների, գոմերի և նրանց զանված այլ տեղերի, այլ և այն առարկաների, վոր շփումն են ունեցել այդ կենդանիների կամ նրանցից ստացված հում անասնամթերքների ու անպետք մնացորդների հետ.

24. վարակված վայրում ցուցահանդեսներ, աճուրդներ, տոնավաճառներ և կենդանիների այլ հավաքումներ արգելելը կամ այդ հավաքումները միայն վորոշ կենդանիներով սահմանափակելը.

25. վարակված կամ անվստահելի վայրերում կարանտինի արգելարաններ կամ կարանտինի պաշտպանողական գծեր սահմանելը.

26. վարակիչ կամ համաճարակ հիվանդություն չերևան չեկած վայրերը, իսկ հարկ չեղած դեպքերում նաև սահմանակից վայրերը, տվյալ վարակիչ հիվանդության կողմից անապահով հայտարարելը, իսկ ավելի հեռավոր, բայց տնտեսապես անապահով տեղի հետ կապ ունեցող վայրերը վտանգված, այլ և այդ մասին բնակչությանն հայտարարելը.

27. բնակչությանը չերևան չեկած հիվանդության ելությանը ծանոթացնելը, ինչպես նաև նրանցից պաշտպանվելու և նրա դեմ մաքառելու լեղանակներին:

28. ժամանակավորապես սովորյալ շրջաններում (մի քանի գավառներից բաղկացած) սովորական ճանապարհներով կենդանիների անցկացնելն արգելելը և նրանց չերկաթուղով պարտադիր փոխադրություն սահմանելը:

Սույն հոդվածի 1, 23 և 27 կետերում հիշատակված միջոցները կիրարկվում են սույն Կանոնագրքի 4-րդ հոդվածում մասնա-

նըշված բոլոր վարակիչ և համաճարակ հիվանդութիւնների ժամանակ:

Իսկ սույն հոդվածի մնացյալ կետերում հիշատակված միջոցները կիրարկվում են վորոշ վարակիչ հիվանդութիւնների ժամանակ սույն կանոնադրքի 15—54 հոդվածների հիման վրա:

Գ Լ ՈՒՍ III

ՀԱՏՈՒԿ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ՎՈՐՈՇ ՎԱՐԱԿԻՉ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿ

ՅԵՂՋՅՈՒՐԱՎՈՐ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ԺԱՆՏԱԽՏ

Հոդ. 15.— Նայելով, թե վորչափ և տարածված յեղջուրավոր անասունների ժանտախտը, ինչ նպատակի համար են կենդանիները և ի նկատի ունենալով տեղական պայմանները, կամ բոլոր հիվանդները, հիվանդացած կամ վարակված լինելու կողմից կասկածելիները սպանվում են կամ հակաժանտախտային պատվաստումներ են արվում վարակված լինելու կողմից կասկածելիներին, նույնպես և հիվանդացած լինելու կողմից կասկածելիները բժշկվում են շիճուկով, իսկ ակնհայտնի հիվանդները սպանվում են:

Հոդ. 16.— Յեթե սպանվում են վարակված լինելու կողմից կասկածելի կենդանիները, անասնամթերքի ոգտագործումը կարող և թույլ տրվել հատուկ կանոնների համաձայն:

Հոդ. 17.— Ժանտախտով վարակված և ժանտախտի կողմից անապահով հայտարարված վայրերը մեկուսացվում են կարանտինի արգելաբաններով կամ շղթաներով և կիրարկվում են սույն կանոնադրքի 14-րդ հոդվածով նախատեսվածներից անհրաժեշտ միջոցները:

Հոդ. 18.— Յերը կատարվում են հակաժանտախտային պատվաստումներ վարակված վայրերը ժանտախտի կողմից ապահով են հայտարարվում կենդանիների սատկելու, առողջանալու և պատվաստումներից հետո բեակցիայի լրանալու վերջին օրից 14 օր անցնելուց հետո: Այն դեպքում յերը վարարկված վայրերում կիրառվում են միայն կենդանիների սպանելու միջոցները, այդ վայրերը ժանտախտի կողմից ապահով են հայտարարվում կենդանիներին սպանելու կամ սատկելու վերջին դեպքից 21 օր անցնելուց հետո: Թյուրքիայի և Պարսկաստանի սահմաններից անցկացնելու անասունները կարանտինում պահվում են 21-օր:

ԽՈՇՈՐ ՅԵՂՋՅՈՒՐԱՎՈՐ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՃԱՐԱԿ ԹՈՔԱՏԱՊ

Հոդ. 19.— Այն կենդանիները, վոր ակնհայտնի հիվանդ են սուր կամ քրոնիկական թոքատապով, այլ և կասկածելի լին հիվանդացած լինելու կողմից, պիտի սպանվեն:

Հոդ. 20.— Յեթե համաճարակ թոքատապն անցնում և այն շրջանները, վոր մինչև այդ ապահով են լեղել այդ հիվանդության կողմից, վարակված լինելու կողմից կասկածելի կենդանիները նույնպես պիտի սպանվեն:

Հոդ. 21.— Այն շրջաններում ու վայրերում, վորտեղ վաղուց վանից ու շատ և տարածված համաճարակ թոքատապը, հիվանդ ու հիվանդացած լինելու կողմից կասկածելի կենդանիները պիտի սպանվեն. վարակված լինելու կողմից կասկածելի կենդանիներին կարելի չէ հարկադրաբար սրսկումներ անել (հոդ. 14, կ. 4). վորի ընթացքում այդ կենդանիները անասնաբուժական հսկողության տակ են պահվում (հոդ. 14, կ. 6): Այդպիսի շրջաններում ու վայրերում թույլ են տրվում նաև նախազգուշական պատվաստումներ:

Հոդ. 22.— Սպանված կենդանիների (հոդ. 19, 20 և 21) միջոց թույլ և տրվում կերակրի համար գործածել մսամթերքների անպետք հայտարարելու կանոնների հիման վրա, իսկ կաշին թույլ և տրվում ոգտագործել միայն նաապես ախտահանելուց հետո:

Հոդ. 23.— Համաճարակ թոքատապի կողմից անապահով հայտարարված վայրերում բոլոր յեղջուրավոր անասունները պահվում են անասնաբուժական հսկողության տակ (հոդ. 14, կ. 7) և կիրառվում և 14 հոդվածի 9 կետը:

Հոդ. 24.— Վարակված վայրերում, բացի սրանցից, կիրարկվում են պատշաճ միջոցներ 14 հոդվածի 8—14, 17—21, 24—26 կետերով նախատեսվածներնց:

Դ Ա Բ Ա Ղ

Հոդ. 25.— Դաբաղով վարակված և անապահով վայրերում կիրարկվում են պատշաճ միջոցներ սույն կանոնադրքի 14 հոդվածի 5—15, 17—21, 24—26 կետերով նախատեսվածներից:

Հոդ. 24.— Վարակված անտեսութիւններում, հոտերում և խմբերում հարկ յեղած դեպքում պատվաստվում են բոլոր կենդանիները:

ՍԻՒԲՐԱԽՏ ՅԵՎ ՍԻՄՊՏՈՍԱՏԻԿ (ԻՇԽՇԱՆ) ՊԱՆԱՐ

Հոդ. 27.— Անապահով տնտեսություններում, հոտերում և գյուղերում, այլև անապահով հայտարարված վայրերում պատշաճ միջոցներ են կիրառվում սույն Կանոնադրքի 14 հոդվածով նախատեսվածներին, բացի 2, 3 և 28 կետերում մատնանշվածներին:

ՄԱՐԳԱՐՏԱԽՏ (ՏՈՒԲԵՐԿՈՒԼՅՈՒՆ)

Հոդ. 28.— Սյն կենդանիները, վոր ակներև հիվանդ են և ընդհանուր հյուծախտի նշաններ ունին կամ վորոնց կուրծն և փսայթած, սպանվում են (հոդ. 14, կ. 2):

Հոդ. 29.— Սյն կենդանիները, վոր 28 հոդ. հիշատակված նշանները չունեն, բայց հիվանդ կամ հիվանդացած լինելու կողմից կասկածելի են ճանաչված, մեկուսացվում են և մնում են անասնաբուժական հսկողության տակ (հոդ. 14, կ. 6).— այգալիսիները կաթը մարդկանց և կենդանիների համար կարող և ուտելի լինել միայն նախապես ախտահանելուց հետո:

Հոդ. 30.— Սյն կենդանիները, վորոնց մասին կասկած կա թե վարակված են, պահվում են անասնաբուժական դիտողության տակ (հոդ. 14, կ. 7):

Հոդ. 31.— Հիվանդացած լինելու կողմից կասկածելի կենդանիների հիվանդության բնույթը պարզելու համար, այլև վարակված տնտեսության մնացյալ չեղջուրավոր անասունների նկատմամբ կարող են կիրառվել տուբերկուլինիզացիա և տուբերկուլյոզը ճանաչելու այլ չեղանակները:

Կ Ա Տ Ա Ղ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Հոդ. 32.— Կատաղած կենդանիները սպանվում են (հոդ. 14, կ. 3):

Հոդ. 33.— Կատաղությանը հիվանդացած լինելու կողմից կասկածելի

ա) շներն ու կատուները սպանվում են (հոդ. 14, կ. 3):

բ) մյուս կենդանիները կարող են մնալ անասնաբուժական հսկողության տակ (հոդ. 14, կ. 6) մինչև հիվանդության բնույթի պարզվելը:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Մարդկանց կանոնադր օգտվելու հասցնելու նպատակով, չեր նրանց կատաղած լինելու կողմից կասկածելի չունենալու:

կատու չեն կծում, այս կենդանիները պետք է թողնվեն անասնաբուժական հսկողության տակ անվտանգ պահպանության պայմաններում, մինչև նրանց հիվանդության բնույթի պարզվելը:

Հոդ. 34.— Կատաղած կենդանիների կծած

ա) շներն ու կատուները սպանվում են:

բ) մյուս կենդանիները թողնվում են անասնաբուժական հսկողության տակ (հոդ. 14, կ. 6), և կարող են նախազգուշական պատվաստման յենթարկվել:

Հոդ. 35.— Շներն ու կատուները, չեթե կասկած կա, վոր նրանց կատաղած կենդանիներ են կծել, վորոշ ժամանակ թողնվում են անասնաբուժական հսկողության տակ (հոդ. 14, կ. 6), իսկ չեթե տերերը կամ նրանց փոխարինողները չցանկանան նրանց հսկողության տակ թողնել կամ հսկողության պայմանները չկատարեն, շներն ու կատուներն սպանվում են:

Հոդ. 36.— Անապահով վայրի ոռոգմաններում բոլոր շները պիտի պահվեն կամ կապած, կամ յերախակալներով: Իսկ այն շները, վոր այս կարգադրության հակառակ արձակ կլինեն կամ առանց յերախակալների, պիտի սպանվեն:

ԱՐՅՈՒՆԱՂՈՍ ՍԵՊՏԻՑԵՍԻԱ

(Ընտանի և վայրի կենդանիների համաճարակ տենդախտ և լանջատարախտ):

Հոդ. 37.— Արյունահոս սեպտիցեմիայի ժամանակ կիրարկվում են պատշաճ միջոցներ 14 հոդ. մատնանշվածներին, բացի 2, 3, 24, 25 և 28 կետերին:

ԻՈՇՈՐ ՅԵՂՋՅՈՒՐԱՎՈՐ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ՅԵՎ ԶԻԵՐԻ ՀԱՄԱՃԱՐԱԿ ՎԻԺՈՒՄՆ

Հոդ. 38.— Վիժելուց հետո հիվանդ կենդանիները պահվում են անասնաբուժական հսկողության տակ (հոդ. 14, կ. 6) իսկ տնտեսության մնացյալ կենդանիները անասնաբուժական դիտողության տակ (հոդ. 14, կ. 7), 14 հոդվածի 5, 8, 14, 15, 26 կետերը կիրարկելով:

Հոդ. 39.— Հիվանդ կենդանիները լինելու կողմից կասկածելի կենդանիների վերաբերյալ պիտի կվում են 14 հոդվածի 5, 7, 8, 14, 15 և 26 կետերում հիշատակված միջոցները:

ՎՈՁԻԱՐՆԵՐԻ ԾԱՂԻԿ

Հոդ. 40.— Հիվանդ, հիվանդացած և վարակված լինելու կողմից կասկածելի վոչխարները պահվում են անասնաբուժական հսկողության տակ (հոդ. 14, կ. 6) անապահով տնտեսություն կամ վայրի վարակված լինելու կողմից կասկածելի վոչխարներին կարելի չէ պատվաստումներ անել (հոդ. 14, կ. 4): Բացի սրանից կիրարկվում են պատշաճ միջոցներ 14 հոդվածի 8—14, 17—22, 24—26 կետերում մատնանշվածներին:

Հոդ. 41.— Ծաղկի նախազգուշական պատվաստումները ծաղկից զերծ վայրերում արգելվում են:

Խ Լ Ա Խ Տ

Հոդ. 42.— Այն ձիերն, եղերն ու ջորիները, փորոնց վրա անասնաբուժերը խլախտիաներկրացելի նշաններ են գտել, սպանվում են (հոդ. 14, կ. 3):

Հոդ. 43.— Հիվանդացած լինելու կողմից կասկածելի ձիերն, եղերը և ջորիները թողնվում են անասնաբուժական հսկողության տակ (հոդ. 14, կ. 6), իսկ վարակված լինելու կողմից կասկածելիները—անասնաբուժական դիտողության տակ (հոդ. 14, կ. 7) մինչև հիվանդության բնույթի վերոշվելը սահմանված յեղանակներով: Բացի սրանից նրանց վերաբերմամբ կիրարկվում են անհրաժեշտ միջոցներ սույն Կանոնագրքի 14 հոդվածի 8, 17, 18, 22 և 26 կետերով նախատեսվածներին:

ԶԻԵՐԻ ՀԱՄԱՃԱՐԱԿ ԼԻՄՖԱՆԳՈՒՏ (ԱՖՐԻԿԱՆ ԽԼԱԽՏ)

Հոդ. 44.— Հիվանդ և հիվանդացած լինելու կողմից կասկածելի ձիերը պիտի պահվեն անասնաբուժական հսկողության տակ և բժշկվեն (հոդ. 14, կ. 5 և 6): Բացի սրանից կիրարկվում են 14 հոդվածի 22 կետում մատնանշված միջոցները:

Ժ Ա Ն Տ Հ Ա Ր Բ ՈՒ Խ

Հոդ. 45.— Ժանտհարբուխով հիվանդ և հիվանդացած լինելու կողմից կասկածելի ձիերը պիտի պահվեն անասնաբուժական հսկողության տակ (հոդ. 14, կ. 6) և բժշկվեն (հոդ. 14, կ. 5) իսկ վարակված լինելու կողմից կասկածելիները՝ անասնաբուժական դիտողության տակ (հոդ. 14, կ. 7):

ԶԻԵՐԻ ԻՆՖԼՈՒԵՆՑԱ ՅԵՎ ՎԱՐԱԿԻԶ ԹՈՔԱՏԱՊ

Հոդ. 46.— Հիվանդ և հիվանդացած լինելու կողմից կասկածելի ձիերը պահվում են անասնաբուժական հսկողության տակ (հոդ. 14, կ. 6) և բժշկվում են (հոդ. 14, կ. 5): Իսկ վարակված լինելու կողմից կասկածելիները՝ անասնաբուժական դիտողության տակ (հոդ. 14, կ. 7):

ԶԻԵՐԻ ԶՈՒԳԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդ. 47.— Վարակված տնտեսության մեջ հիվանդացած և վարակված լինելու կողմից կասկածելի ձիերի զուգավորությունը թույլատրելի չէ, հիվանդներն ու հիվանդացած լինելու կողմից կասկածելիները պահվում են անասնաբուժական հսկողության տակ (հոդ. 14, կ. 6) և բժշկվում են (հոդ. 14, կ. 5): Վարակված լինելու կողմից կասկածելիները պահվում են անասնաբուժական դիտողության տակ (հոդ. 14, կ. 7):

ԽՈՁԵՐԻ ԿԱՐՄԻՐ ՔԱՄԻ ՅԵՎ ԺԱՆՏԱԽՏ

Հոդ. 48.— Հիվանդ, հիվանդացած և վարակված լինելու կողմից կասկածելի խոզերը պահվում են անասնաբուժական հսկողության տակ (հոդ. 14, կ. 6) և բժշկվում են (հոդ. 14, կ. 5):

Հոդ. 49.— Վարակված լինելու կողմից կասկածելի կենդանիներին կարելի չէ հարկադրյալ պատվաստումներ անել (հոդ. 14, կ. 4):

Հոդ. 50.— Անապահով վայրերում կարելի չէ նախազգուշական պատվաստումներ անել (հոդ. 14, կ. 4):

Հոդ. 51.— Այն վայրերում, ուր խոզերի կարմիր քամին ու ժանտախտը շատ նվազ են տարածված կամ ուր այդ դիվանդությունները պատահաբար են մուտք գործել, հիվանդ և հիվանդացած լինելու կողմից կասկածելի խոզերին կարելի չէ սպանել (հոդ. 14, կ. 2):

ԹՈՉՈՒՆՆԵՐԻ ԽՈԼԵՐԱ, ՀԱՎԵՐԻ ԺԱՆՏԱԽՏ, ԹՈՉՈՒՆՆԵՐԻ ԲԿՈՒՌՈՒՅՑ (ԾԱՂԻԿ)

Հոդ. 52.— հիվանդ, հիվանդացած և վարակված լինելու կողմից կասկածելի թոչունները պահվում են անասնաբուժական հսկողության տակ (հոդ. 14, կ. 6) և բժշկվում են (հոդ. 14, կ. 5):

Հոդ. 53. Խոլերայով վարակված լինելու կողմից կասկածելի թուշուհներին կարելի է պատվաստումներ անել (հոդ. 14, կ. 4):

Հոդ. 54. — Թուշուհների խոլերայով, հավերի ժանտախտով և բկուռուցով հիվանդանալու հատ-հատ դեպքեր պատահելիս աջակցի վայրերում, վոր մինչ այն զերծ են չեղել այդ հիվանդություններից, հիվանդ և հիվանդացած լինելու կողմից կասկածելի թուշուհներին կարելի է սպանել (հոդ. 14, կ. 6):

Մ Ա Ս Ն III

ԱՆՍՏՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ-ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ՀԱՅՈՂՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՏՎԱԾ I

Անասնաբուժական-սանիտարական հսկողություն կենդանիների յեվ հուսմ անասնամբերին տեղափոխության վրա

Հոդ. 55. — Յերկաթուղով և ջրային ճանապարհներով կենդանիներ փոխադրելը, անկախ այն հանգամանքից, թե քանի կենդանի և ինչի համար են փոխադրվում, թուշուհներում և միայն այն պայմանով,

ա) չեթե վկայական ունին, վոր վարակիչ հիվանդություններ չկան այնտեղ, ուր գնված են կենդանիները. այդպիսի վկայական տալիս է պատշաճ անասնաբուժը կամ անասնաբուժակը, իսկ նրանց բացակայության դեպքում՝ իշխանության տեղական մարմինները:

բ) չեթե վկայական կա կենդանիների առողջական վիճակի մասին, այն խմաստով, թե վարակիչ հիվանդությունների նշաններ չկան. այդպիսի վկայական տալիս է պատշաճ անասնաբուժը կենդանիների գննության առաջին վայրում:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ 1. — Սույն հոդվածում մատնանշված կանոնները տարածվում են նաև սովորական ճանապարհներով տարվող առևտրաարդյունաբերական, գաղթական և վաճառահանվող կենդանիների և քոչվորների անասունների վրա:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ 2. — Հողագործության ժողովրդական կոմիտեի առի մասնավոր հրահանգով մատնանշված դեպքերում տեղափոխվող կենդանիները նշան են արվում գրոշմով կամ այլ նշաններով, վոր հեշտ չլինի վոչնչացնելը:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ 3. — Յերկաթուղով և ջրային ճանապարհով մատակարարվող կենդանիներ և թուշուհներ փոխադրելու կարգը վորոշվում է հատուկ հրահանգով, վոր հրատարակում և Հողագործության ժողովրդական կոմիտեի առի պատշաճ գերատեսչությունների համաձայնությամբ:

Հոդ. 55. 56.1. ծանոթության մեջ մատնանշված կենդանիները, չեթե քշելով են փոխադրվում, պիտի գնան Գավգործկոմիտեի վորոշված ճանապարհներով ու ուղղությամբ և անցնեն սահմանակից գավառներն այն կետերից, վոր վորոշվում են հիշյալ գավառների գործկոմիտեի համաձայնությամբ: Իսկ քոչվորների անասուններն հարեման Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետություններից մտնում են Հայաստանի սահմաններն միայն այն կետից, վոր վորոշվում է Հողագործության ժողովրդական կոմիտեի առի, սույն կանոնադրքի 11 ա. 11 բ. և 11 գ. հոդվածների հիման վրա հրատարակված կանոնների համաձայն:

Հոդ. 57. — Յերկաթուղով և ջրային ճանապարհներով փոխադրվող արդյունաբերական կենդանիների հոտերը ճանապարհ են բացվում և ընդունվում են բացառապես այդ բանի համար նշանակված և հարմարեցրած կայարաններում ու նավամատուցներում անպատճառ անասնաբուժական գննության պայմանով:

Հոդ. 58. — Հում անասնամթերքների արտահանությունը անարգել թույլ է տրվում միայն վարակիչ հիվանդություններից զերծ վայրերից, վոր վկայվում է պատշաճ անասնաբուժը կամ անասնաբուժակը, իսկ սրանց բացակայության դեպքում գյուղական խորհուրդը գավառակային կամ գավառական Գործկոմի ըստ պատշաճի:

Հոդ. 59. — Վարակիչ հիվանդությունների կողմից անապահով կամ վտանգված հայտարարված վայրերից հում անասնամթերք արտահանելու համար ամեն մի առանձին դեպքում անհրաժեշտ է պատշաճ անասնաբուժի հատուկ թույլտվությունը, վորի տեսչության տակ է գտնվում տվյալ վայրը:

Հոդ. 60. — Այն հում անասնամթերքները, վոր արտահանվում են առանց անասնաբուժի վկայականի վարակիչ հիվանդություններ չեղած տեղերից կամ թե այդ հիվանդությունների կողմից անապահով կամ վտանգված հայտարարված վայրերից, պետք է, նախելով հիվանդությանը, անմիապ դարձվեն տեղում իսկ, վերամշակվեն մերձակա ոգտագործարանում, իսկ այդպիսի միջոցների անհնարին լինելու դեպքում՝ վոչնչացվեն:

Հոդ. 61. — Նեխած մթերքները պիտի վոչնչացվեն կամ վերամշակվեն ոգտագործարանում:

Հոդ. 62. — Հում անասնամթերքներն են — քերթած մսերն ու նրանց մասերն ու գործարանները, աղած միսը, չհալած ճարպը,

ստամոքսները (թափանները), աղիքները, անմշակ կաշիներն ու մորթերը, արյունը, վոսկորները, լեզվուրները, սմբակները, բուրդը, մազը, խոզանակը, բաշերն ու պոչերը:

Հոդ. 63.— Յերկաթուղով, ջրային և հասարակ ճանապարհներով կենդանիների ու հում անասնամթերքների փոխադրության կարգն ու պայմանները վորոշվում են այն կանոններով ու հրահանգներով, վոր հրատարակում է Հողագործության ժողովրդական կոմիտարիատը պատշաճ գերատեսչությունների համաձայնությամբ:

ՀԱՏՎԱԾ II

Անասնաբուժա-սանիտարական հսկողություն սպանդանոցների, մսամթերքների յեվ այլ հում անասնամթերքների վրա.

Հոդ. 64.— Ամեն տեսակ ընտանի կենդանիներ մսի համար արդյունաբերական նպատակով մորթելը տեղի պիտի ունենա հատուկ սարք ու կարգով սպանդանոցներում կամ հարմարեցրած ըսպանդավայրերում, վորոնք մշտական անասնաբուժա-սանիտարական հսկողության տակ են գտնվում:

Հոդ. 65.— Սպանդանոցների անասնաբուժա-սանիտարական մասը վարում են անասնաբուժերը, իսկ փոքր սպանդանոցներում ու սպանդավայրերում անասնաբուժականները՝ պատշաճ անասնաբուժի ընդհանուր ղեկավարությամբ:

Հոդ. 66.— Սպանդանոցներում և սպանդավայրերում մորթվող բոլոր մսացու կենդանիներն անասնաբուժական զննության պիտի լենթարկվեն մորթելուց առաջ և հետո, իսկ խոսի միսն անպայման պիտի լենթարկվի մանրադիտական հետազոտության տրիխինի (ձաբակի) կողմից: Քերթած միսն ու նրանց մասերը անպատճառ պիտի դրոշմվին:

Հոդ. 67.— Այն մսամթերքները, վոր թեև վոչ բոլորովին լավ վորակ ունեցող, բայց ուտելու համար թույլատրելի չեն ճանաչված, նախքան ի վաճառ հանելն անմիապես դարձնելու անհրաժեշտության դեպքում (աղելով, խաշելով, ստերիլիզացիայով), չենթարկվում են այդ գործողությանը նույնիսկ սպանդանոցներում կամ հատկապես դրա հարմարեցրած գործարաններում:

Հոդ. 68.— Քերթած միսը, նրա մասերը, գործարանները, այլ և մորթած կենդանիների այլ մթերքներն ու անպետք մնացորդները,

վոր զննության ժամանակ անպետք են համարված ուտելու համար, անմիապես են դարձնում կամ թույլ են տրվում տեխնիքական կարիքների համար, իսկ այդ անհնարին լինելու դեպքում՝ վոչնչացվում են:

Հոդ. 69.— Վոչ ուտելու համար կենդանիներ մորթելը, այլ և անպետք ճանաչված մսամթերքների, դիակների և նրանց մասերի մշակության արդյունաբերական նպատակով թույլ է տրվում ոգտագործարաններում և հիվանդ կենդանիների և դիակների շահագործության այլ հատուկ գործարաններում:

Հոդ. 70.— Այն կենդանիները, վոր պահվում են 69 հոդ. մատնանշված, այլ և հում մսամթերքների, մշակության գործարաններում և նրանց պահելու տեղերում, չպիտի թողնվեն ընդհանուր հոտերի ու լերամակների մեջ, իսկ նրանց հիվանդանալու կամ մահվան յուրաքանչյուր դեպքում, ինչպես և նոր բերված կենդանու մասին տեղերը կամ նրանց փոխարինողները պարտավոր են անհապաղ տեղեկացնել պատշաճ անասնաբուժին:

Հոդ. 71.— Քաղաքներն ու խոշոր գյուղերը բերվող բոլոր հում մսամթերքները նախ քան ի վաճառ հանելը պատշաճ անասնաբուժա-սանիտարական հսկողության կողմից չենթարկվում են զննության, իսկ խոզի միսը նաև տրիխինոսկոպիայի:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Սույն հոդվածում մատնանշված տեղերում անասնաբուժա-սանիտարական զննության չենթարկված և այդ զննությունամբ սահմանված նշաններ չունեցող մսամթերքների վաճառումն արգելվում է: Պարտադիր զննության չենթարկվող անասնամթերքների մանրամասն ցանկը սահմանվում է Հողագործության ժողովրդական կոմիտարիատի հրատարակած հրահանգով:

Հոդ. 72.— Մորթած միսը, նրա մասերը և այլ մսամթերքները թույլ է տրվում պահելու տեղերը տանել, չեթե միայն նրանց վրա անասնաբուժա-սանիտարական զննության սահմանված նշանները կան, իսկ պահելու տեղերից դուրս են տրվում միայն անասնաբուժա-սանիտարական զննությունից հետո, վորի մասին վկայական է տրվում:

Հոդ. 73.— Կումիսաբուժարաններում գտնվող զամբիկներն ու այլ ձիերը, բացի մշտական անասնաբուժա-սանիտարական հրահսկողությունից, կումիսաբուժական սեզոնն սկսվելուց անմիջապես առաջ պիտի լենթարկվեն անասնաբուժական զննության՝ խլախտի

կողմից նրանց ապահով լինելը ստուգելու համար. առանց այդ քննության կռնիս ու կեֆիր պատրաստելը թույլ չի տրվում:

Հոդ. 74.— Սույն հոդվածում թված հիմնարկությունների և կենդանիների և հում անասնամթերքների վաճառատեղերի բացման, կահավորման և գործելու պայմանները՝ անասնաբուժա - սանիտարական պահանջների համաձայն, այլ և նրանց անասնաբուժա - սանիտարական հսկողության, մսամթերքների գննության, անպետք ճանաչելու, նրանց վաճառումն արգելելու և սույն կանոնադրքի 14 հոդվածի 20 կ. և 29 հոդ. նախատեսմամբ այլ միջոցների կիրարկության կարգը սահմանվում են 13 հոդվածի կարգով հրատարակվող կանոններով ու հրահանգներով:

Մ Ա Ս Ն IV.

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ, ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՏԵՐԵՐԻ ՅԵՎ ՊԱԾՏՈՆՅԱՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՈՒ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ Մ Ա Ս Ի Ն

Հ Ա Տ Վ Ա Ծ I.

Անասնաբուժական մասի կազմակերպությունը.

Գ Լ ՈՒ Խ I.

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ

Հոդ. 75.— Անասնաբուժական գործի բոլոր ճյուղերի անմիջական կառավարչությունն ու ղեկավարությունը վերաբերում է կենտրոնում՝ Հոդագործության ժողովրդական կոմիտեի և սանիտարական վարչությանը, իսկ զավառներում՝ հոդային բաժինների համապատասխան անասնաբուժական մարմիններին, վորոնց կանոնադրությունն ու շտատները վորոշվում են սահմանված կարգով:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Կարմիր Բանակի Անասնաբուժա - սանիտարական մասի ղեկավարությունն իրագործվում է սույն կանոնադրքի 2 հոդ. 16 կետի հիման վրա:

Հոդ. 76.— Փավառի սահմաններում անասնաբուժա - սանիտարական ձենարկելիքների տեխնիքական ղեկավարությունը և նրանց իրագործելու կոչվող անասնաբուժության և այլ պաշտոնյա-

ների ու հիմնարկությունների գործունեության վերահսկողությունը հանձնվում է զավառական անասնաբուժներին:

Հոդ. 77.— Պայքարը կենդանիների համաճարակների դեմ և անասնաբուժա - սանիտարական հսկողությունը տվյալ վայրի ապահովության վրա կենտրոնանում են անասնաբուժական շրջաններում, վորոնց ցանցը սահմանում է Հոդագործության ժողովրդական կոմիտեի և սանիտարական ղեկավարական անասնաբուժական մարմինների առաջարկությամբ, նկատի առնելով տեղական վարչական և գյուղատնտեսական պայմանները:

Գ Լ ՈՒ Խ II

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԵՐԻ, ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿՆԵՐԻ ՅԵՎ ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՈՒՄԱՆԴԱԿ ԱՆՁՆԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐՆ ՈՒ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Հոդ. 78.— Անասնաբուժությամբ զբաղվելու և անասնաբուժական պաշտոններ ունենալու իրավունքը Հ. Ս. Խ. Հ. սահմաններում վերապահվում է միայն անասնաբուժի կամ անասնաբուժակի կոչումն ստացած անձանց:

Հոդ. 79.— Հայաստանում անասնաբուժությամբ զբաղվելու իրավունք է վերապահվում ԽՍՀՄ Անասնաբուժական Ճեմարան ավարտած և այդ կոչման համար որինասահման վկայական ստացած անձանց:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Ոտար պետությունների անասնաբուժական բարձրագույն դպրոցներից անասնաբուժի կոչման սահմանված վկայական ունեցողների անասնաբուժական գործունեությունը թույլ է տալիս Հոդագործության ժողովրդական կոմիտեի և սանիտարական:

Հոդ. 80.— Անասնաբուժակի կոչում շնորհվում է անասնաբուժակների վճչ պակաս քան չեռամյա դասընթացը ունեցող դպրոց ավարտողներին և համապատասխան վկայական ստացած անձանց կամ այդ կոչման համար սահմանված կարգով քննություն տվածներին:

Հոդ. 81.— 79 և 80 հոդվածներում հիշատակված անասնաբուժերի և անասնաբուժակների, այլև անասնաբուժության սանիտարների, կենդանիներ պաշտելու հրահանգիչների, տրիխինոսկոպիստների, լաբորատորիաների պրեպարատորների, սպասավորների և մյուս ոժանդակ անասնաբուժական կազմի իրավունքներն ու պար-

տականութիւնները վորոշվում են որենադրական կարգով հրատարակվող մասնավոր կանոնադրութիւններով:

Հոդ. 82.—Ազատ բժշկութեամբ պարագայով անասնաբուժերը և բոլոր անասնաբուժականները, թե ազատ պարագայովները և թե պետական ծառայութեան մեջ գտնվողները, կենդանիների վարակիչ հիվանդութիւններ չերևան հանելու բոլոր դեպքերում պարտավոր են անհապաղ հաղորդել այդ մասին շրջանային կամ այլ պատշաճ անասնաբուժին, մինչև վորի դալը նրանք պարտավոր են միայն նախնական միջոցներ ձեռք առնել վարակման տարածվելու առաջնառնելու համար:

Հոդ. 83.—Պետական ծառայութեան մեջ գտնվող անասնաբուժերին, բուժականներին և անասնաբուժութեան այլ աշխատավորներին, այլև նրանց ընտանիքներին, կենդանիների վարակիչ հիվանդութիւնների դեմ մաքառելու համար իրենց պարտականութիւնները կատարելու հետևանքով հիվանդանալու, աշխատունակութիւնը կորցնելու կամ մեռնելու դեպքում պետական ասպահութեան իրավունք է վերապահվում ժողովրդական կոմիտեների խորհրդի հաստատած հատուկ հիմունքներով:

Հ Ա Տ Վ Ա Ծ II

Կենդանիների տերերի՝ պաշտոնյաների յեվ վարչական մարմինների պաշտականութիւնները անասնաբուժական միջոցներ ձեռք առնելու վերաբերմամբ:

Հոդ. 84.—Կենդանիների վրա վարակիչ կամ համաճարակախտով հիվանդանալու նշաններ չերևալու, առանց անտեսանելի պատճառների հանկարծամահ լինելու կամ միաժամանակ մի քանի միատեսակ հիվանդութիւնների չերևան գալու դեպքերում կենդանիների տերերը կամ նրանց փոխարինող անձինք պարտավոր են անհապաղ այդ մասին պատշաճ հայտարարութիւն տալու:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.—1.—Սույն հոդվածում հիշատակված հայտարարութիւններ անելու պարտականութիւնը տարածվում է նաև այն անձանց վրա, վոր իրենց դրադմունքի հետեանքով շփումն ունին կենդանիների, նրանց դիակների, մսամթերքների և այլ հում անասնամթերքների հետ:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ 2.—Կաթնատնտեսական ապարակները կովերի և այծերի հիվանդութեան չուրաքանչյուր դեպքի մասին տերերը և նրանց փոխարինող անձինք պարտավոր են հայտնել հենց նույն օրը:

Հոդ. 85.—Ծանուցումները հղվում են այն անասնաբուժին կամ բուժակին, վորին յենթակա չե տվյալ վայրը, կամ անմիջականորեն, կամ տեղական իշխանութեան մարմինների միջոցով՝ Հոդադրութեան ժողովրդական կոմիտեի ատի սահմանած կարգով:

Հոդ. 86.—Վարակիչ լինելու կողմից կասկածելի հիվանդութիւն չերևալու դեպքում հիվանդ կենդանիների տերերը կամ նրանց փոխարինողները, այլև հիվանդութեան մասին ծանուցումն ստացած տեղական իշխանութեան ներկայացուցիչները մինչև անասնաբուժի կամ բուժակի գալը պարտավոր են առանձնացնել հիվանդացած կենդանիներին, թույլ չտալ մսի համար մորթելը, թույլ չտալ, վոր անտեսութիւնից դուրս տարվեն թե հիվանդ և թե առողջ կենդանիները և հում անասնամթերքներն ու կերը:

Հոդ. 87.—Անասնաբուժը կամ բուժակը, վորին յենթակա չե տվյալ վայրը, կենդանիների կասկածելի հիվանդութեան կամ սատկելու մասին տեղեկութիւն ստանալով, պարտական է զնալ անհապաղ չերևան չեկած հիվանդութիւնը վորոշելու և նրան վերջ տալու անհրաժեշտ միջոցներ ձեռք առնելու համար:

Հոդ. 88.—Այն դեպքերում, չերը կասկած կա թե չեղջուրավոր կենդանիների ժանտախտ, համաճարակ, թոքատապ և խոզերի վարակիչ հիվանդութիւն է չերևան չեկել այնպիսի վայրերում, վոր մինչև այդ գերծ է չեղել նրանցից, անասնաբուժին իրավունք է վերապահվում հիվանդութիւնը ճշտիվ և շուտափուլով վորոշելու համար մեկ կամ մի քանի հիվանդ կենդանի մորթելու տեղական իշխանութեան և տեղական բնակչութեան ներկայացուցիչների ընթերակայութեամբ:

Հոդ. 89.—Յեթե պատշաճ անասնաբուժը չերևան չեկած հիվանդութիւնը վարակիչ է գտնում, տեղական իշխանութիւնը համապատասխան դեպքերում, անապահով տեղում հիվանդութեանը վերջ տալու համար ստեղծում է անասնաբուժական գործադիր հանձնաժողով հետևյալ կազմով—անասնաբուժը, տեղական բնակչութեան ներկայացուցիչը և գավառային գործադիր կոմիտեի ներկայացուցիչը, վոր հանձնաժողովի նախագահն է:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.—Անասնաբուժական գործադիր հանձնաժողովների ձևահասութեան սահմանները և գործողութիւնների կարգը վորոշվում է մասնավոր հրահանգով, վոր հրատարակում է Հոդադրութեան ժողովրդական կոմիտեի ատի ներքին Գործերի ժողովրդական կոմիտեի ատի միասին:

Հոդ. 90.—Գավառի սահմաններում այս կամ այն վայրը վաճառելի հիվանդություններից անապահով կամ վտանգված, իսկ հիվանդություններ դադարելուց հետո ապահով հայտարարում է Գավառգործկոմը գավառական անասնաբուժի առաջարկությամբ և անհապաղ տեղեկություն է տալիս Հոդագործության ժողովրդական Կոմիտեին:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.—Անհետաձգելի դեպքերում վարակված վայրն անապահով և հայտարարում անասնաբուժական գործադիր հանձնաժողովը, անհապաղ տեղեկացնելով այդ մասին Գավառգործկոմին:

Հոդ. 91.—Գավառգործկոմը, վարակելի հիվանդությունների շատ տարածվելու դեպքում, յուր գավառի այս կամ այն մասը, կամ մի քանի գավառակներ և կամ ամբողջ գավառը հայտարարում է, գավառական անասնաբուժի առաջարկությամբ, անապահով կամ վրտանգված, անհապաղ տեղեկացնելով Հոդագործության ժողովրդական Կոմիտեին:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.—Գավառգործկոմը յուր գավառում վարակելի հիվանդություններ յերևալու դեպքում տեղեկացնում և սահմանակից գավառների Գործկոմներին:

Հոդ.—91. ա) Յեթե հարևան Սոցիալիստական Խորհրդային Հանրապետություններում վարակելի հիվանդություններ շատ տարածված լինի և այդ պատճառով, վարակումը Հայաստանի սահմաններն անցնելու առանձին վտանգ առաջ գա, Հոդագործության Կոմիտեի արտաքին հատուկ միջոցներ է ձեռք առնում սահմանակից շրջաններում, այդ մասին տեղեկություն է տալիս համապատասխան Հանրապետությունների Հոդագործության ժողովրդական Կոմիտեին:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.—Սահմանակից գավառներում վարակելի հիվանդություններ յերևալու դեպքում Հոդագործության ժողովրդական Կոմիտեի արտաքին հատուկ պարտավոր է տեղեկացնել այդ մասին համապատասխան Խորհրդային Հանրապետությունների Հոդագործության ժողովրդական Կոմիտեին:

Հոդ. 92.—Մի քանի գավառներից բաղկացած շրջաններն անապահով կամ վտանգված, իսկ հիվանդություններ վերջանալուց հետո՝ վարակումից ազատ է հայտարարում ժողովրդական Կոմիտեի Խորհուրդը Հոդագործության ժողովրդական Կոմիտեի արտաքին հատուկ պարտությամբ:

Հոդ. 93.—Մի քանի անապահով հայտարարված գյուղերից կամ գավառակներից բաղկացած շրջանում Գավառգործկոմը գործադրում է

14 հոդ. 24, 25, 26 և 27 կետերում հիշատակված միջոցները: Նույն միջոցները մի կամ մի քանի գավառներից բաղկացած շրջաններում գործադրվում են Հոդագործության ժողովրդական Կոմիտեի արտաքին հատուկ պարտությամբ: 14 հոդ. 28 կետում հիշատակված միջոցները գործադրվում են միայն ժողովրդական Կոմիտեի Խորհրդի թույլտվությամբ: 14 հոդվածի մնացյալ միջոցները գործադրում է անասնաբուժական գործադիր հանձնաժողովը:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.—Վտանգված հայտարարված գյուղերում, գավառակներում ու գավառներում Գավառգործկոմը կամ Հոդագործության ժողովրդական Կոմիտեի արտաքին հատուկ պարտությամբ են 14 հոդ. 26 և 27 կետերում մատնանշված միջոցները:

Հոդ. 94.—Տեղական իշխանության մարմինների կարգադրությամբ յուրաքանչյուր գյուղում անասունների գերեզմանոցներ են սարքվում ու պահպանվում, անասնաբուժա-սանիտարական պահանջների համաձայն, տեխնիքական նպատակներով չոգտագործված դիակները թաղելու համար:

Հ Ա Տ Վ Ա Ծ III.

Տեղերի վարձատրությունը վարակիչ հիվանդությունների վերջ տալու նպատակով սպանված յեվ պատվաստվածների հետեվանգով ստեղծված կենդանիների, այլ յեվ վոչնչացրած սուսկանների փոխարեն:

Հոդ. 95.—Վարակելի հիվանդությունները վերջելու և նրանց վերջ տալու նպատակով սպանված կամ սույն Կանոնադրքով և ի գործացումն արա հրատարակվող հրահանգներով մատնանշված դեպքերում արված պատվաստումների հետևանքով ստեղծված կենդանիների, այլ և վոչնչացրած առարկաների ու կերի փոխարեն տեղերին դրամական վարձատրություն է տրվում սույն Կանոնադրք 96—103 հոդվածներում հիշատակված հիմունքներով:

Հոդ. 96.—Տեղերին դրամական վարձատրություն է տրվում սպանված և պատվաստումների հետևանքով ստեղծված կենդանիների և վոչնչացրած առարկաների փոխարեն (հոդ. 95) հետևյալ վարակիչ հիվանդությունների դեպքերում—լեղջյուրավոր անասունների ժանտախտի, խոշոր լեղջյուրավոր անասունների համաճարակ թոքատառի, խլիճի և սիբիրախտի:

Հոդ. 97.—Կենդանիների և վոչնչացնելիք առարկաների գնա-

հատուկությունը, այլ և նրա փոխարեն տրվող վարձատրության չափը փորձում է անասնաբուժական գործադիր հանձնաժողովը՝ տիրոջ կամ նրան փոխարինող անձի ներկայությամբ:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Գնահատությունը տեղի յե ունենում անկախ այն հանգամանքից, թե վարձատրություն պիտի տրվի թե վոչ:

Հոդ. 98.— Սպանված և պատվաստումների հետևանքով սառնկած կենդանիների փոխարեն հատուցվող վարձատրության չափը փորձվում է այն վերջնական գների համեմատ, վոր պարբերաբար վերաքննում և հաստատում է Հողագործության ժողովրդական կոմիտեի ատի:

Հոդ. 99.— Կենդանիների համար վարձատրությունը հատուցվում է գնահատության $\frac{3}{4}$ -ի չափով, բայց Հողագործության ժողովրդական կոմիտեի ատի սահմանած վերջնական գներիցը վոչ ավելի:

Հոդ. 100.— Սահմանվող գինը և հատուցվելիք վարձատրության չափը անասնաբուժական գործադիր հանձնաժողովը մտցնում և կենդանիներին սպանելու կամ պատվաստումների հետևանքով սատկելու կամ առարկաների վոչնչացման մասին կազմած արձանագրությունների մեջ: Արձանագրությունները ներկայացվում են Հողագործության ժողովրդական կոմիտեի ատի Անասնաբուժական վարչությանը, իսկ տիրոջը կամ նրան փոխարինողին վկայական և տրվում սահմանված վարձատրությունն ստանալու իրավունքի մասին:

Հոդ. 101.— 88 հոդվածում մասնանշված վարակիչ հիվանդությունների ժամանակ հիվանդությունը փորձելու նպատակով սպանված կենդանիների համար վարձատրություն է տրվում անասնաբուժական գործադիր հանձնաժողովի գնահատության չափով, բայց Հողագործության ժողովրդական կոմիտեի ատի սահմանած վերջնական գներիցը վոչ ավելի:

Հոդ. 102.— Վարակիչ հիվանդությունների առաջն ատներու համար վոչնչացրած առարկաների և կերի փոխարեն վարձատրությունը հատուցվում է անասնաբուժական գործադիր հանձնաժողովի սահմանած չափով:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Վոչնչացրած քաղորի համար վարձատրություն չի հատուցվում:

Հոդ. 103.— Սպանված անասունների միսը ուտելու, իսկ կաշին ոգտագործելու թույլտվության դեպքերում անասնաբուժական

գործադիր հանձնաժողովը միան ու կաշին տալիս և տիրոջը՝ նրանց արժեքն իր գնահատությանը հաշվակցելով տիրոջը հասանելի վարձատրության գումարին:

Հոդ. 104.— 95 հոդվածի համաձայն տերերին հասանելի դրամական գումարները պիտի տրվեն անմիջապես տերերին և չեն կարող առնվել հարկերի, տուրքերի, ապառիկների շիջուցման, այլ և մասնավոր պահանջների հաշվի մեջ:

Հոդ. 105.— Վարձատրություն չի հատուցվում. ա) արտասահմանից յեկած կենդանիների, այլ և նրանց տերերին պատկանող վոչնչացրած առարկաների համար, յեթե կենդանիների վարակիչ հիվանդությունը յերևան դա տվյալ հիվանդության համար սահմանված պայմանաժամիցի առաջ, հաշվելով այն՝ սահմանն անցնելու օրից, բ) սույն կանոնադրքի 108—112 հոդվածները խախտելու համար դատական վճռով մեղավոր ճանաչված տերերին ու նրանց փոխարինող անձանց:

Հ Ա Տ Վ Ա Ծ IV.

Պատասխանատվություն անասնաբուժական կանոնադրքի կանոնները խախտելու համար.

Հոդ. 106.— Սույն կանոնադրքի համաձայն անասնաբուժական ձեռնարկելիքները գործադրելու պարտականությունն ունեցող պաշտոնյաները պատասխանատու յեն իրենց գործողությունների կանոնավորության ու որինականության համար թե վարչական և թե դատական կարգով:

Հոդ. 107.— Անասնաբուժականները և անասնաբուժա - սանիտարական ոժանդակ կազմին պատկանող անձինք առանց հատուկ թույլտվության իրենց կոչմանը կամ պաշտոնին չվերապահված գործողությունների համար պատվում են Քրեական Որենսդրքի 91-րդ հոդվածի համաձայն:

Հոդ. 108 — Կենդանիների տերերը կամ նրանց փոխարինողները վարակիչ հիվանդությունների յերևան դալու կամ կենդանիների այդ հիվանդություններից սատակելու մասին պատշաճ իշխանավորներին տեղեկություն չտալու համար պատվում են Քրեական Որենսդրքի 216 հոդվածի համաձայն:

Հոդ. 109.— Կենդանիների տերերը կամ նրանց փոխարինողները սույն կանոնադրքի, այլ և ի դարգացումն սրա հրատարակվող հրա-

հանգսնների և կանոնների թելադրած միջոցները չգործադրելու կամ այդ միջոցների գործադրությանը դիմադրելու համար պատժվում են Քրեական Որենսգրքի 86 և 219 հոդվածների համաձայն:

Հոդ. 110. — Անասնաբուժական վիպականները կամ անասնաբուժական հսկողության պաշտոնյաների կենդանիների կամ հուսմանասնամթերքների վրա դրած նշանները կեղծելը պատժվում է Քրեական Որենսգրքի 189 հոդ. համաձայն.

Հոդ. 111. — Կենդանիների և հուսմանասնամթերքների, այլ և նրանց պահելու շենքերի վրայից դրոշմներ և կապարկիքներ հանելը պատժվում է Քրեական Որենսգրքի 100 հոդ. համաձայն:

Հոդ. 112. — Սույն կանոնադրքի 71 հոդվածի ծանոթությամբ նախատեսված մթերքների վաճառումը պատժվում է Քրեական Որենսգրքի 141 հոդվածի համաձայն:

Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի
Նախագահ Ս. Համբարձումյան
Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի
Գրքարար Զ. Տաթևյան